

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE
DIREKTORAT ZA KAZNOVALNO PRAVO
IN ČLOVEKOVE PRAVICE

Župančičeva ulica 3, 1000 Ljubljana

T: 01 369 52 68

F: 01 369 57 83

E: gp.mp@gov.si

www.mp.gov.si

SKUPNA OBČINSKA UPRAVA MARIBOR
Medobčinsko redarstvo
medobcinsko.redarstvo@maribor.si

Številka: 007-39/2024-2030-13

Datum: 21. 6. 2024

ZADEVA: ZP-1 – Stališče Ministrstva za pravosodje v zvezi z začetkom postopka o prekršku na podlagi pisnega predloga oškodovanca (50. člen Zakona o prekrških)

Zveza: Vaš dopis št. 2240-1/2024-36 z dne 25. 4. 2024

Ministrstvo za pravosodje je dne 25. 4. 2024 prejelo vaše zaprosilo za razlago 50. člena Zakona o prekrških¹ (v nadaljevanju: ZP-1). Medobčinsko redarstvo namreč poleg pisnih predlogov Javnega podjetja Marprom prejema pisne tudi pisne predloge in fotografije prekrškov s strani pravnih in fizičnih oseb, pri čemer se postavljajo naslednja vprašanja:

1. Ali se prijavitelji (fizične osebe ali pravne osebe), ki posredujejo fotografijo prekrška ali pisni predlog tudi štejejo med oškodovance?
2. Če se štejejo med oškodovance kot tega opredeljuje 48. člen ZP-1, da je oškodovanec tisti, čigar premoženjska ali osebna pravica je bila s prekrškom prekršena ali ogrožena, ali mora iz vloge mora biti razvidno, katera od pravic in s čim je bila kršena ter priloženi dokazi, ki bi to dokazovali?
3. Ali pomeni, da v primeru, da predlagatelj (npr. fizična oseba) začetka postopka o prekršku ne konkretizira, katera pravica mu je bila kršena, tega smatramo samo kot prijavitelja prekrška in ob prejemu take vloge začnemo z izvedbo prekrškovnega postopka po uradni dolžnosti ter ne glede na potek, prijavitelja ne obveščamo o poteku postopka, v mejah, ki jih določa zakon?

Po proučitvi prejetih vprašanj kot ministrstvo, pristojno za kaznovalno (kazensko, prekrškovno) pravo (37. člen Zakona o državni upravi),² podajamo naslednja izhodišča, na podlagi katerih bi

¹ Uradni list RS, št. 29/11 – uradno prečiščeno besedilo, 21/13, 111/13, 74/14 – odl. US, 92/14 – odl. US, 32/16, 15/17 – odl. US, 73/19 – odl. US, 175/20 – ZIUOPDVE in 5/21 – odl. US

² Uradni list RS, št. 113/05 – uradno prečiščeno besedilo, 89/07 – odl. US, 126/07 – ZUP-E, 48/09, 8/10 – ZUP-G, 8/12 – ZVRS-F, 21/12, 47/13, 12/14, 90/14, 51/16, 36/21, 82/21, 189/21, 153/22 in 18/23

po naši oceni moral delovati prekrškovni organ v primeru prejema fotografije prekrška oziroma pisnega predloga oškodovanca:

1. V primeru, ko prekrškovni organ s strani pravne ali fizične osebe prejme dokaze o izvršitvi prekrška (npr. fotografijo ali posnetek prekrška), menimo, da pošiljatelja ni mogoče avtomatično šteti za oškodovanca, ampak za osebo, ki je naznanila prekršek, oziroma pričo. Prekrškovni organ lahko na podlagi prejetega gradiva v okviru svoje pristojnosti sam opravi kakršnokoli dejanje, npr. sam zazna izvršitev prekrška in ukrepa v skladu z ZP-1.

Namreč – fizične in pravne osebe ne morejo (oziroma ne smejo) prevzeti nadzorne pristojnosti, ki jo prekrškovnim organom kot upravnim organom (glej drugi odstavek 45. člena ZP-1) podeljujejo predpisi. V nasprotnem primeru bi prišlo do situacije, da bi nadzor nad npr. predpisi o ustavljanju in parkiranju, izvajali državljani, kar pa ni v skladu z določbami o pristojnosti za nadzor nad pravili cestnega prometa kot jih določa npr. Zakon o pravilih cestnega prometa (v nadaljevanju: ZPrCP) – nadzorni organi po ZPrCP so namreč policija, občinsko redarstvo, vojaška policija in cestninski nadzorniki – glej 13. do 15.a člen ZPrCP.

2. V primeru, ko oseba pri pristojnem prekrškovnem organu vloži pisni predlog, menimo, da mora prekrškovni organ vsak pisni predlog obravnavati vsebinsko in preveriti, ali je predlagatelj dejansko oškodovanec, kot ga določa četrta alineja 48. člena ZP-1 – torej, ali gre za oškodovanko in oškodovanca, ki ji oziroma mu je bila s prekrškom kršena ali ogrožena premoženjska ali osebna pravica.³ Zgolj navedba oškodovanca v pisnem predlogu, da je bila s prekrškom na primer ogrožena varnost cestnega prometa, moten dostop do stavbe, oviranje prometa ipd., po mnenju Ministrstva za pravosodje še ne pomeni, da je oseba v konkretnem primeru tudi oškodovanec. V tovrstnih primerih pa ni nobene ovire, da prekrškovni organ pisni predlog, ki ni vložen v skladu z ZP-1, šteje kot naznanitev prekrška, sam pa prekrškovni postopek vodi po uradni dolžnosti, če prekršek na kraju storitve zazna osebno. V tem primeru menimo, da vlagatelja pisnega predloga seveda ni potrebno obveščati o poteku prekrškovnega postopka, bi bilo pa smotno, da se prijavitelja obvesti o postopanju prekrškovnega organa.

V katerih primerih pa bi nedvomno šlo za pisni predlog oškodovanca, kot ga določa četrta alineja 48. člena ZP-1? Če oškodovanec v pisnem predlogu uveljavlja tudi premoženjskopравни zahtevek, z ustreznimi navedbami in dokazi. Uveljavljanje premoženjskopravnega zahtevka je sicer samo ena od pravic, ki jih ima v prekrškovnem postopku oškodovanec, saj drugi odstavek 58. člena ZP-1 določa, da se v hitrem prekrškovnem postopku smiselno uporabljajo določbe rednega sodnega postopka glede oškodovanca.

Zaključno menimo, da morajo prekrškovni organi »naznanitve« prekrškov obravnavati na način, da na eni strani niso kršene pravice oškodovanca v prekrškovnem postopku, po drugi strani pa na način, da fizične in pravne osebe ne prevzamejo funkcije izvajanja nadzora nad izvrševanjem predpisa. Ob tem pripominjamo, da so v praksi znani številni primeri, ko se osebe, ki »naznanijo« izvršitev prekrška (npr. na področju motenja javnega reda in miru), v prekrškovnem postopku v večini primerov ne želijo izpostaviti oziroma sodelovati (npr. pričati o izvršitvi prekrška), niti priglasiti premoženjskopravnega zahtevka, zato prekrškovnemu organu v večini primerov ne preostane drugega, kot da prekršek obravnava po uradni dolžnosti, navedeno pa je večkrat nemogoče (ko prekrškovni organ pride na kraj (domnevne) izvršitve prekrška, kršitelj s kršitvijo preneha, oseba, ki je prekršek »naznanila«, pa se v postopku ne želi izpostaviti).

³ Morda bi bilo ustrežnejše, da bi zakon določal, da so bile s prekrškom kršene premoženjske ali nepremoženjske pravice.

Upamo, da vam bodo navedena izhodišča v pomoč pri vašem delu.

S spoštovanjem,

Pripravil:
Igor Kovačič
sekretar

mag. Nina Koželj
generalna direktorica